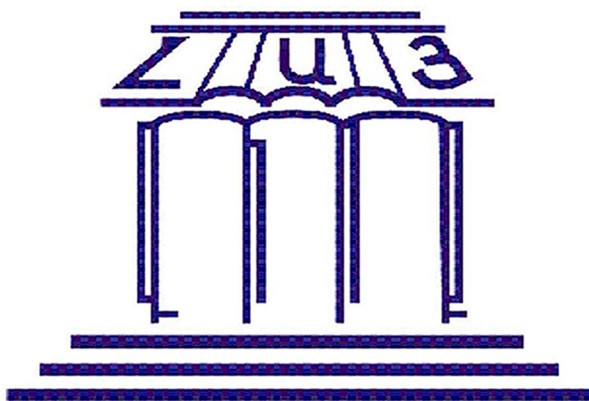

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

4472

Нормальный год. Ум-
мелкозерная культура

Средняя

1324

ЗКА
Н-11

ՌՌԻՍԱՍՏԱՆԻ
ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
[ԲԱՅԼՇԵՎԻԿՆԵՐԻ]

ԾՐԱԳԻՐԸ

3 կո

Ռ-1կ

1924

4472

10
17-18

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒ-
ԹՅԱՆ (ԲՍՅԼՇԵՎԻԿՆԵՐԻ)

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր Ը

(Ընդունված կուսակցության 8-րդ համագումարում 18—23-ն
մարտի 1919 թ.)

Ռուսաստանի Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը (25-ին հոկտեմբերի,—7-ին նոյեմբերի 1917 թ.) իրագործեց պրոլետարիատի ղեկավարության, վոր աղքատ գյուղացիության կամ կիսապրոլետարիատի ոգնությունը սկսել է ստեղծել կոմունիստական հասարակության հիմքերը: Հեղափոխության զարգացման ընթացքը Գերմանիայում և Ավստրո-Հունգարիայում, պրոլետարիատի հեղափոխական շարժման աճումը բոլոր սոցալավոր յերկիրներում, այդ շարժման խորհրդային ձևի տարածումը, այսինքն այն ձևի, վորի անմիջական նպատակն է պրոլետարիատի ղեկավարության իրագործումը՝ այս բոլորը ցույց տվեց, վոր սկսվել է համաշխարհային պրոլետարական, կոմունիստական հեղափոխության դարաշրջանը:

Այդ հեղափոխությունն անխուսափելի արդյունք էր կապիտալիզմի զարգացման, վոր տիրապետում է այժմ քաղաքակիրթ յերկիրներին մեծ մասում: Կապիտալիզմի և բուրժուական հասարակության բնույթը՝ մեր հին ծրագիրը ճշտորեն—յեթե հնազվենք

№ 2318

կուսակցութեան անձիշտ սոցիալ-դեմոկրատական անունը,—վորոշել ե հետեյալ առաջադրութիւններէ մեջ:

«Այդ հասարակութեան գլխավոր հատկանիշն ե ապրանքների արտադրութիւնը՝ հիմնված կապիտալիստական այն արտադրական հարաբերութիւնների վրա, վորտեղ արտադրութեան միջոցների ե ապրանքների շրջանառութեան ամենից կարեւոր ե նշանակալից մասը պատկանում ե քանակով փոքրաթիւ մի դասակարգի: մինչդեռ պրոլետարիատը ե կիսապրոլետարիատը, վոր բնակչութեան խոշոր մեծամասնութիւնն են կազմում, իրանց տնտեսական դրութեամբ ստիպված են շարունակ կամ պարբերաբար վաճառել իրենց բանվորական ուժը, այսինքն կապիտալիստների վարձկան դառնալ ե իրենց աշխատանքով հասարակութեան վերին դասակարգերի յեկամուտն ստեղծել:

«Կապիտալիստական արտադրական հարաբերութիւնների տիրապետութեան շրջանը միշտ ավելի ե ավելի յե ընդլայնվում, վորչափ տեխնիկայի մշտական կատարելագործումը՝ բարձրացնելով խոշոր ձեռնարկութիւնների տնտեսական նշանակութիւնը, դուրս ե մղում մանր ինքնուրույն ձեռնարկողներին՝ նրանց մի մասին պրոլետար դարձնում, մնացածների դերը սահմանափակում հասարակական-տնտեսական կյանքում ե տեղ-տեղ նրանց քիչ թե շատ լիակատար, քիչ թե շատ բացահայտ, քիչ թե շատ ծանր կախման մեջ դնում կապիտալից:

«Բացի այդ՝ նույն տեխնիկական պրոգրեսը հնարավորութիւն ե տալիս ձեռնարկողներին միշտ ավելի մեծ չափերով կիրառել կանանց ե յերեխաներէ աշխատանքն ապրանքների արտադրութեան ե շրջա-

նառութեան պրոցեսում: Իսկ վորովհետեւ մյուս կողմից նա հարաբերաբար նվազեցնում ե ձեռնարկողների բանվորական կենդանի ուժի կիրառելու կարիքը, բանվորական ուժի պահանջն անհրաժեշտաբար հետ ե մնում նրա առաջարկից, վորի հետեանքով աճում ե վարձու աշխատանքի կախումը կապիտալից ե բարձրանում նրա շահագործման աստիճանը:

«Իրերի այսպիսի դրութիւնը բուրժուական յերկիրների ներսում ե նրանց մշտապես սրվող փոխադարձ մրցութիւնը համաշխարհային շուկայում՝ միշտ ավելի ու ավելի յեն դժվարացնում շարունակ աճող քանակով արտադրվող ապրանքների վաճառքը: Գերաբարտադրութիւնը,—վոր յերեան ե գալիս քիչ թե շատ սուր արդիւնաբերական կրիզիսների մեջ, վորոնց հետեում են արդիւնաբերութեան լճացման քիչ թե շատ տեական շրջաններ,—ներկայանում ե վորպես բուրժուական հասարակութեան արտադրական ուժերի դարգացման անխուսափելի հետեանք: Կրիզիսները ե արդիւնաբերութեան լճացման շրջաններն իրենց հերթին ավելի ես կործանում են մանր արտադրողներին, ավելի ես ուժեղացնում վարձու աշխատանքի կախումը կապիտալից, ավելի ես արագացնում բանվոր դասակարգի դրութեան հարաբերական, իսկ յերբեմն ել բացարձակ վատթարացումը:

«Այսպիսով՝ տեխնիկայի կատարելագործումը, վոր աշխատանքի արտադրողականութեան ավելացումն ու հասարակական հարստութեան աճումն ե նշանակում, բուրժուական հասարակութեան մեջ պայմանավորում ե իր հետ հասարակական անհավասարութեան աճումը, ունեւորների ե չունեւորների միջե յեղած

տարբերութեան մեծացումը և աշխատավոր մասսաների ել ավելի լայն իրավերի համար ապրուստի անապահովութեան, անգործութեան ու բազմատեսակ զբոսականքների շատացումը:

«Բայց բուրժուական հասարակութեանը հատուկ այս բոլոր հակասութեանների աճումին ու զարգացմանը համաչափ՝ աճում է նաև աշխատավոր և հարստահարվող մասսայի զօգոհութեանը տիրող կարգերից, աճում է պրոլետարների թիվն ու համերաշխութեանը և սրվում նրանց պայքարն իրենց հարստահարողների դեմ: Միևնույն ժամանակ տեխնիկայի կատարելագործումը համակենտրոնացնելով արտադրութեան և շրջանառութեան միջոցները և համայնացնելով աշխատանքի պրոցեսը կապիտալիստական ձեռնարկութեանների մեջ՝ ավելի և ավելի արագ նյութական հնարավորութեան և ստեղծում կապիտալիստական արտադրական հարաբերութեանները կոմմունիստականով փոխարինելու, այսինքն՝ հնարավոր է դարձնում այն սոցիալական հեղափոխութեանը, վորք միջազգային կոմմունիստական կուսակցութեան՝ վորպես դասակարգային շարժման գիտակից արտահայտիչ՝ ամբողջ գործունեութեան վերջնական նպատակն է կազմում:

«Փոխարինելով արտադրութեան և շրջանառութեան միջոցների մասնավոր սեփականութեանը հասարակականով և հասարակական-արտադրական պրոցեսի պլանաչափ կազմակերպութեան մոտեցումով հասարակութեան բոլոր անդամների բարեկեցութեանն ու լիակատար զարգացումն ապահովելու համար՝ պրոլետարիատի սոցիալական հեղափոխութեանը կվոչնչացի:

նի հասարակութեան դասակարգային բաժանումը և ալլու կազատագրի ամբողջ ճնշումը մարդկութեանը, քանի վոր վերջ կդնի հասարակութեան մի մասը մյուսի միջոցով հարստահարելու բոլոր ձևերին:

«Սոցիալական այս հեղափոխութեան անհրաժեշտ պայմանը պրոլետարիատի ղեկավարումն է, այսինքն՝ պրոլետարիատի ձեռքով քաղաքական մի այնպիսի իշխանութեան նվաճելը, վոր հնարավորութեան կտանրան ճնշելու հարստահարողների ամեն մի զիմադրութեան: Նպատակ դնելով իրան ընդունակ դարձնել պրոլետարիատին իրագործելու պատմական իր մեծ միսսիան՝ միջազգային կոմմունիստական կուսակցութեանը կազմակերպում է նրան վորպես բոլոր բուրժուական կուսակցութեաններին հակադիր քաղաքական ուրույն կուսակցութեան, ղեկավարում նրա բովանդակ դասակարգային պայքարը, մերկացնում նրա առջև հարստահարողների և հարստահարվողների շահերի անհաշտ հակադրութեանը և պարզաբանում է նրան առաջիկա սոցիալական հեղափոխութեան պատմական նշանակութեանն ու անհրաժեշտ պայմանները: Այդուհանդերձ՝ նա վեր է հանում բոլոր մնացած աշխատավոր և հարստահարվող մասսաների առջև իրանց զբոսական անհուսալիութեանը կապիտալիստական հասարակութեան մեջ և սոցիալական հեղափոխութեան անհրաժեշտութեանը կապիտալի ճնշումից՝ իրանց ազատագրման համար: Բանվոր դասակարգի կուսակցութեանը՝ կոմմունիստական կուսակցութեանը, դեպի իր շարքերն է կոչում աշխատող և հարստահարվող բնակչութեան բոլոր շերտերը, վորչափ նրանք պրոլետարիատի տեսակետն են յուրացնում»:

կապիտալի համակենտրոնացման և կենտրոնացման պրոցեսը, վոչնչացնելով ազատ մրցումը՝ XX-րդ դարի սկզբին ստեղծեց կապիտալիստների հզոր մոնոպոլիստական միություններ, սինդիկատներ, արտելներ, տրեստներ,—վոր վճռական նշանակութունը ևստացան ամբողջ տնտեսական կյանքում,—միախառնեց բանկային և ահագին չափերով համակենտրոնացած արդյունաբերական կապիտալը և զարկ տվեց կապիտալի ուժգին արտածությանը դեպի ստար յերկիրներ։ Տրեստները՝ ընդգրկելով կապիտալիստական պետությունների ամբողջ խմբեր՝ ձեռնարկեցին ամենահարուստ յերկիրների միջև տերրիտորիալ տեսակետից արդեն իսկ բաժանված աշխարհի տնտեսական վերաբաժանմանը։ Ֆինանսական կապիտալի այդ դարաշրջանը, վոր կապիտալիստական պետությանց միջև անխուսափելի մի պայքար և սրում, իմպերիալիզմի դարաշրջանն է։

Այստեղից անխուսափորեն բղիում են իմպերիալիստական պատերազմներ, պատերազմներ վաճառաշուկաների, կապիտալի գործադրության շրջանների, հում նյութերի և բանվորական ուժի համար, այսինքն՝ համաշխարհային տիրապետության և մանր ու թույլ ժողովրդներին իշխելու համար։ Հենց այդպիսի բնույթ ունի 1914—1918 թ.թ. առաջին մեծ իմպերիալիստական պատերազմը։ Յե՛վ համաշխարհային կապիտալիզմի զարգացման բարձր աստիճանը, և՛ ազատ մրցության փոխարինումը պետական-մոնոպոլիստական կապիտալիզմով, և՛ արտադրության պրոցեսի ու պրոդուկտների բաշխումի հասարակական կարգավորման ապագարատ ստեղծվելը բանկերի, այլև՝ կապիտալիստ-

ների միությանց միջոցով, և՛ կապիտալիստական մենաշնորհների աճման հետ կապ ունեցող թանկության ու սինդիկատների աճող ճնշումը բանվոր դասակարգի վրա, սրա ճորտացումն իմպերիալիստական պետության միջոցով, պրոլետարիատի տնտեսական և քաղաքական պայքարի ահագին դժվարությունը, և՛ իմպերիալիստական պատերազմի ծնած թշվառությունների արսափները, ավերածությունը, այս բոլորն անխուսափելի յեն դարձրել կապիտալիզմի կրախը և նրա փոխանցումը հանրակական տնտեսության ամենաբարձր տիպարին։

Իմպերիալիստական պատերազմը չեր կարող վերջանալ վոչ միայն արդար հաշտությամբ, այլև ընդհանրապես բուրժուական կառավարությունների միջև կնքած քիչ թե շատ կայուն խաղաղության դաշնագրով։ Կապիտալիզմի զարգացման արդի աստիճանի վրա նա անխուսափորեն վերածվեց և վերածվում և մեր աչքի առաջ հարստահարվող աշխատավոր մասսաների և նրանց գլուխն անցած պրոլետարիատի քաղաքացիական պատերազմի՝ ընդդեմ բուրժուազիայի։

Պրոլետարիատի աճող գրոհը և մանավանդ նրա հաղթություններն առանձին յերկիրներում, ուժեղացնում են հարստահարողների դիմադրությունը և առաջ բերում կապիտալիստների միջազգային միության նոր ձևեր (Ազգությանց լիգա և այլն)։ Համաշխարհային ժաշտաբով կազմակերպելով յերկրի բոլոր ժողովուրդների սխտեմատիկ հարստահարությունը՝ կապիտալիստներն իրենց մոտակա ձիգերը գործադրում են բոլոր յերկիրներում պրոլետարիատի հեղափախական շարժումների անմիջական ճնշումի վրա։ Առանձին պե-

տությունների ներսում այս բոլորն անխուսափորեն միացնում է քաղաքացիական կռիվը թե պաշտպան-վող պրոլետարական յերկիրների և թե իմպերալիստական պետությունների լծի տակ ճնշված ժողովուրդների հեղափոխական պատերազմների հետ:

Պացիֆիզմի, կապիտալիզմի տիրապետության ներքո միջազգային ապագինման, միջնորդ դատարանների և այլն լոգունգներն այս պայմաններում վոչ միայն ռեակցիոն ուտոպիա չեն, այլև աշխատավորներին իարելու միջոց, վոր ձգտում են ապագինել պրո-սետարիատին ու հետ կասեցնել նրան հարստահարող-ներին ապագինելու նպատակից:

Միայն պրոլետարական, կոմունիստական հե-լափոխությունն է կարող հասնել մարդկությանն իմ-պերիալիզմի և իմպերիալիստական պատերազմների ղտեղծած անյել կացությունից: Ինչ դժվարություննե-րի ել հանգի հեղափոխությունը, ինչքան ել հնարա-վոր լինեն նրա ժամանակավոր անհաջողությունները կամ հակահեղափոխության հարվածները—պրոլետա-րիատի վերջնական հաղթությունն անխուսափելի չե:

Համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխու-թյան այդ հաջողությունը պահանջում է առաջավոր յերկիրների բանվոր դասակարգի լիակատար վստահու-թյունը, ամենասերտ միությունը, հեղափոխական գոր-ծունեյության ըստ կարելույն մեծ համերաշխություն:

Այդ պայմաններն անիրագործելի չեն, յիթէ սկզբունքորեն և վճռականապես չխզվեն կապերը և անխնա պայքար չմղվի սոցիալիզմի այն բուրժուա-կան խեղաթյուրման հետ, վոր հաղթանակել է պաշ-տոնական սոցիալ-դեմոկրատական և սոցիալիստական կուսակցությունների վերին շերտերում:

Այդպիսի խեղաթյուրում է մի կողմից ուղորայու-նիզմի և սոցիալ-չովինիզմի—խոսքով՝ սոցիալիստական, գործով՝ շովինիստական հոսանքը, սեփական ազգա-յին բուրժուազիայի թալանչիական շահերի պաշտպա-նության քողարկումը հայրենիքի պաշտպանության կեղծ լոգունգով, ինչպես առհասարակ, նույնպես և հատկապես 1914—1918 թ.թ. իմպերիալիստական պա-տերազմի ժամանակ: Այդ հոսանքն ստեղծվել է շնոր-հիվ նրա, վոր առաջավոր կապիտալիստական պե-տությունները կողոպտելով գաղութային և թույլ ժո-ղովուրդներին՝ հնարավորություն են տալիս բուրժու-ազիային, այդ կողոպուտից ստացված հավելյալ շահի հաշվին արտոնյալ վիճակի մեջ դնելու և դրա-նով կաշառելու պրոլետարիատի վերին շերտերը, խա-ղաղ ժամանակներն ապահովելու նրանց տանելի քաղ-քենիական գոյությունը և ծառայության վերցնելու այդ շերտի ղեկավարներին: Ուղորայունիստներն ու սոցիալ-չովինիստներն սպասավորելով բուրժուազիա-յին՝ պրոլետարիատի դասակարգային ուղղակի հակա-ռակոդներն են, մանավանդ այժմ, յերբ նրանք կա-պիտալիստների հետ միացած, ղինված ձեռքով ճըն-շում են պրոլետարիատի հեղափոխական շարժումը, ինչպես իրենց, նույնպես և ոտար յերկիրներում:

Մյուս կողմից, սոցիալիզմի բուրժուական խե-ղաթյուրումն է «կենտրոնի» հոսանքը, վոր հավասա-րապես յերևան է գալիս բոլոր կապիտալիստական յերկիրներում. սա տատանվում է սոցիալ-չովինիստ-ների և կոմունիստների միջև, միություն պահպանե-լով առաջինների հետ և փորձ անելով վերականգնել սնանկացած 2-րդ ինտերնացիոնալը: Պրոլետարիատի

գեկավարն իր աղատության համար մղվող պայքարում, նոր, 3-րդ Կոմունիստական Ինտերնացիոնալն է, վորի գնդերից մեկն է Ռ.Կ.Կ.-ը։ Այս Ինտերնացիոնալը փաստորեն ստեղծվել է մի շարք յերկիրների և մանավանդ Գերմանիայի նախկին սոցիալիստական կուսակցությունների իսկապես պրոլետարական տարքերից կազմված Կոմունիստական կուսակցություններից, իսկ ձևականորեն հիմնվել է իր առաջին համագումարում՝ 1919 թ. մարտին Մոսկվայում։ Կոմունիստական Ինտերնացիոնալը, վոր բոլոր յերկիրներում պրոլետարական մասսաների մեջ միշտ ափելի մեծ համակրանք է դտնում, վոչ միայն իր անվամբ է վերադառնում դեպի մարքսիզմը, այլև իր ամբողջ իդեական-քաղաքական բովանդակությամբ, իր բոլոր գործողություններով իրագործում է Մարքսի հեղափոխական ուսմունքը՝ դտելով այն բուրժուական ոպորտունիստական խեղաթյուրումներից։

Ափելի կոնկրետ կերպով զարգացնելով պրոլետարական դիկտատուրայի նպատակները Ռուսաստանի վերաբերմամբ, վորի գլխավոր հատկանիշը բնակչության մանր-բուրժուական շերտերի թվական գերադանցությունն է, Ռ.Կ.Կ.-ը հետևյալ կերպով է վորոշում այդ նպատակները։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

1. Բուրժուական հանրապետությունը, անգամ ամենից դեմոկրատականը, վոր սրբագործվում է համաժողովրդական, համազգային կամ ապադասակարգային կամքի լոգունգներով, անխուսափորեն յեղավ իրոք շահագործության և աշխատավորների ահագին

մեծամասնությունը մի բուռն կապիտալիստների միջոցով ճնշող մի մեքենա, շնորհիվ նրա, վոր գոյություն ունեւ հողի և արտադրության ուրիշ միջոցների մասնավոր սեփականություն, գոյություն ունեւ բուրժուազիայի դիկտատուրա։ Դրան հակառակ, պրոլետարական կամ Խորհրդային դեմոկրատիան ամբողջ պետական ապարատի տեղային և կենտրոնական, վարից-վեր, մշտական և միակ հիմքը դարձրեց հենց կապիտալիզմից ճնշված դասակարգերի, պրոլետարների և ամենաաղքատ գյուղացիների, — կիսապրոլետարների, այսինքն բնակչության ահագին մեծամասնության մասսայական կազմակերպությունը։

Հենց դրանով Խորհրդային պետությունն իրագործեց, ի դեպ անհամեմատ ավելի լայն չափով, քան վորեւ այլ տեղ, տեղական և շրջանային ինքնավարությունը, առանց վերից նշանակված վորեւ գործավարության։ Կուսակցության նպատակն է անդու աշխատանքով իսկապես և լիովին կենսագործել դեմոկրատիզմի այդ գերադույն տիպարը, վոր իր կանոնավոր գործառության համար մասսաների կուլտուրականության, կադմակերպվածության և ինքնագործության մակերեւոյթի մշտական բարձրացում է պահանջում։

2) Հակառակ բուրժուական դեմոկրատիային, վոր թագցնում էր իր պետության դասակարգային բնույթը, Խորհրդային իշխանությունը բացորոշ խուսափում է ամեն մի պետության անխուսափելի դասակարգային բնույթը, քանի չի չքացել բոլորովին հասարակության դասակարգային բաժանումը և դրա հետ միասին՝ ամեն մի պետական իշխանություն։ Խորհրդ-

դային պետությունը, իր իսկ եյությամբ նպատակ ունի ճնշել հարստահարողների դիմադրությունը, և Սորհրդային Սամհանադրությունը, չի վարանում զըրկել հարստահարողներին քաղաքական իրավունքներից՝ հիմք ընդունելով, վոր ամեն մի ազատություն խաբերացություն և, յեթե հակասում և աշխատանքի ազատագրմանը կապիտալի ճնշումից: Անշուղ զլուխ բերելով հարստահարիչների դիմադրություն ճնշումը և իդեալես պայքարելով բուրժուական իրավունքների ու ազատությունների բացարձակ բնույթի վերաբերմամբ խորապես արմատացած նախապաշարժունքների դեմ՝ պրոլետարիատի կուսակցությունը ձգտելու յե միաժամանակ պարզաբանել, վոր քաղաքական իրավունքներից զըրկելն ու ազատություն յուրաքանչյուր սահմանափակում անհրժեշտ և միայն վորպես պայքարի ժամանակավոր միջոց՝ իրանց արտոնությունները պաշտպանելու կամ վերականգնելու դիտումով հարըստահարիչների ձեռնարկած փորձերի դեմ: Այնքան, վորքան կանհետանա մարդը մարդու միջոցով հարստահարելու առարկայական հնարավորությունը, կանհետանա նաև այդ ժամանակավոր միջոցի անհրաժեշտությունը և կուսակցությունը կձգտի սահմանափակել կամ լիովին վերացնել այդ:

3) Բուրժուական դեմոկրատիան սահմանափակվում էր ձևականորեն տարածելով բոլոր քաղաքացիների վրա քաղաքական իրավունքներ և ազատություններ, ինչպիսիք են ժողովների, միությունների, մամուլի իրավունքները: Բայց իրոք բուրժուական դեմոկրատիայի ժամանակ ինչպես վարչական պրակտիկան, այնպես էլ զլխավորապես աշխատավորների տըն-

տեսական ստրկությունը շարունակ զըրկում էր վերջիններիս այդ ազատություններն ու իրավունքները քիչ թե շատ լայնորեն ողատվործելու հնարավորությունից:

Ընդհակառակը, պրոլետարական դեմոկրատիան իրավունքների և ազատությունների ձևական հռչակման տեղը դնում է զրանց փաստական մատակարարումն, ամենից առաջ և ամենից շատ բնակչության հենց այն շրջակարգերին, վոր ճնշվում էյին կապիտալիզմից. այսինքն՝ պրոլետարիատին և գյուղացիությանը: Դրա համար Սորհրդային իշխանությունը խլում է բուրժուազիայից շինություններ, տպարաններ և այլն՝ դնելով զրանց աշխատավորների ու նրանց կազմակերպությունների լիակատար տրամադրություն տակ:

Ռ. Կ. Կ. նպատակն է աշխատավոր բնակչություն միշտ աւելի լայն մասսաներ զրավել դեմոկրատական իրավունքներից և ազատություններից ոգտվելու համար և ընդլայնել սրա նյութական հնարավորությունը:

4) Բուրժուական դեմոկրատիան դարերի ընթացքում հայտարարել է մարդկանց իրավահասարություն՝ անկախ սեռից, կրոնից ուստայից և ազգությունից, բայց կապիտալիզմը վոչ մի տեղ թույլ չի տվել փաստորեն իրագործել այդ իրավահավասարությունը, իսկ իր իմպերիալիստական աստիճանի վրա ուստայական և ազգային ճնշումը սրել է ամենաուժեղ չափով: Միայն շնորհիվ նրա, վոր Սորհրդային իշխանությունն աշխատավորների իշխանությունն է՝ նա կարողացավ մինչև վերջը և կյանքի բոլոր ասպարեզներում, առաջին անգամ աշխարհում, զլուխ բերել այդ իրավահավասարությունը, մինչև կանանց անհավասարություն:

վերջին հետքերի վոչնչացումն ամուսնական և առհասարակ ընտանեկան իրավունքի շրջանում:

Ներկա մոմենտին կուսակցութեան նպատակն եզերադանցորդին իրեկական և դաստիարակչական աշխատանք տանել՝ նախկին անհավասարութեան ու կանխակալ համոզմունքների բոլոր հետքերը միանգամայն վոչնչացնելու մանավանդ պրոլետարիատի և գյուղացիութեան հետամնաց շերտերի մեջ:

Չսահմանափակելով կանանց ձևական իրավահավասարութեամբ՝ կուսակցութեանը ձգտում է ազատագրել նրանց հնացած տնային տնտեսութեան նյութական ծանրութիւնից՝ փոխարինելով այն տնային կոմունաներով, հասարակական ճաշարաններով, կենտրոնական լվացարաններով, մանուկների ապաստարաններով և այլն:

5) Բուրժուական դեմոկրատիայից և պարլամենտարիզմից անհամեմատ ավելի շատ հնարավորութիւններն ձեռնուկով աշխատավոր մասսաներին՝ պատվիրակների ընտրութիւն կայացնելու և նրանց հետ կանչելու ամենահեշտ և բանվորներին ու գյուղացիներին մատչելի յեղանակով՝ Խորհրդային իշանութիւնը միաժամանակ վոչնչացնում է պարլամենտարիզմի բացասական կողմերը, մանավանդ որհնայիւր և զործադիր իշխանութիւնների անջատումն իրարից, ներկայացուցչական ժողովների կտրվածութիւնը մասսաներից և այլն:

Խորհրդային պետութիւնը մոտեցնում է պետական ապարատը մասսաներին նաև նրանով, վոր ընտրական միավորը և պետութեան հիմնական բջիջը վոչ թե տերիտորիալ շրջանն է համարվում, այլ արտադրա-

կան միավորը (զործարան, ֆաբրիկա): Կուսակցութեան նպատակն այն է, վոր ամբողջ աշխատանքն այդ ուղղութեամբ առաջ տանելով՝ իրագործվի իշխանութեան որդանների և աշխատավոր մասսաների ավելի սերտ մերձեցումը՝ այդ մասսաների միջոցով դեմոկրատիզմի ավելի ևս լրիվ իրագործման հողի վրա, և առանձնապես պաշտոնատար անձանց պատասխանատվութեան և հաշվետվութեան յենթարկելու ճանապարհով:

6) Մինչդեռ բուրժուական դեմոկրատիան, չնայած իր դեկլարացիաներին, զորքը ունեւոր դասակարգերի զործիք էր դարձնում, անջատելով այն աշխատավոր մասսաներից և հակադրելով այն զրանց, վոչնչացնելով քաղաքական իրավունքներ իրագործելու հնարավորութիւնը զինվորների համար, Խորհրդային պետութիւնը ձուլում է իր որդաններում, խորհուրդներում, բանվորներին և զինվորներին՝ նրանց լիակատար իրավահավասարութեան և շահերի միութեան հիմքերով: Կուսակցութեան նպատակն է պաշտպանել ու զարգացնել բանվորների ու զինվորների այդ միութիւնը խորհուրդներում, արացնելով զինված ուժի և պրոլետարիատի ու կիսապրոլետարիատի կազմակերպութիւնների անբաժանելի կապը:

7) Ամբողջ հեղափոխութեան մեջ քաղաքային արդշունարեական պրոլետարիատի՝ վորպես աշխատավոր մասսաների ամենից շատ համակենտրոնացած, միացած, լուսավորված և կոփված մասի՝ զեկավար դերն արտահայտվել է ինչպես հենց խորհուրդների առաջացման մեջ, նույնպես և դրանց իշխանութեան որդաններ դառնալու ամբողջ ընթացքում: Մեր Խորհրդային Սահմանադրութիւնն

այդ՝ արդյունաբերական պրոդուկտներին մի շարք արտոնություններ տալով՝ համեմատած գյուղի ավելի ցրիվ մանր-բուրժուական մասսաների հետ:

Ռ. Կ. Կ. պարզաբանելով գյուղի սոցիալիստական կազմակերպության դժվարությունների հետ պատձա-
կանորեն կապված այդ արտոնությունների ժամանա-
կավոր բնույթը՝ պետք է ձգտի անհեղ ու սխալմա-
տիկորեն ոգտագործելու արդյունաբերական պրոդու-
կտների այդ գրությունն այն նպատակով, վորպես-
զի հակառակ նեղ-համաքարական և նեղ-արհեստակ-
ցական այն շահերին, վոր կապիտալիզմն եր աճեց-
նում բանվորների մեջ, առաջավոր բանվորների հետ
ավելի սերտ շաղկապի գյուղական պրոդուկտներին ու
կիսապրոդուկտներին՝ այլև միջին գյուղացության
ամենից հետաձուլաց և ցրիվ մասսաներին:

Տ) Միայն պետության խորհրդային կազմակեր-
պության շնորհիվ է, վոր պրոդուկտների հեղափո-
խությունը կարող եր միանգամից փշրել և հիմնիվել
կործանել պետության հին, բուրժուական, չինովնի-
կական և դատավորական ապարատը: Սակայն լայն
մասսաների վոչ բավականաչափ բարձր կուլտուրական
մակերևույթը, մասսաների կողմից պատասխանատու
գործի դրված աշխատավորների անհրաժեշտ վարչա-
կան փորձառությունների բացակայությունը, հին
գաղութի մասնագետներին ծանր պայմաններում արա-
գությամբ գործի հրավիրելու անհրաժեշտությունն ու
քաղաքային բանվորների ամենից զարգացած շերտի
զբաղվածությունը գինվորական գործերով՝ խորհրդա-
յին կազմի ներսում առաջ են բերել վերադարձ դեպ-
քյուրոկրատիզմը:

Ամենավճռական պայքար մղելով բյուրոկրատիզ-
մի դեմ՝ Ռ. Կ. Կ. այդ չարիքի լիակատար հաղթահար-
ման համար դիմում է հետևյալ միջոցներին.

1) Գործի դեմ խորհրդի յուրաքանչյուր անդա-
մին՝ պետական վարչության վորոշ աշխատանք կատա-
րելու համար,

2) Հաջորդաբար փոխել այդ աշխատանքներն,
այնպես, վոր խորհրդի անդամներն աստիճանաբար
ընդգրկեն վարչության բոլոր ճյուղերը,

3) Աստիճանաբար գործի դեմ ամբողջ աշխա-
տավոր բնակչությունը գլխովին՝ պետության վարչա-
կան աշխատանքի համար:

Բոլոր այս միջոցների լիակատար և բազմակող-
մանի գործադրությունը հաջորդ քայլը լինելով այն
ճանապարհի, վորի վրա վոտք է դրել Պարիզի Կոմ-
ժունան, և վարչության գործառնությանց պարզա-
ցումը, աշխատավորների կուլտուրական մակերևույթի
բարձրացման հետ միասին, — տանում են դեպի պետա-
կան իշխանության վոչնչացումը:

Ա.Գ.ԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

9) Ազգային հարցում Ռ. Կ. Կ. ղեկավարվում է
հետևյալ առաջադրություններով.

1) Գերագույն ձգտումն է տարբեր ազգությանց
պրոդուկտների և կիսապրոդուկտների մերձեցման
քաղաքականությունը՝ կալվածատերերի և բուրժուա-
րիայի տապալման՝ նպատակով միատեղ հեղափոխական
աշխատանք կատարելու համար:

2) Ճնշված յերկրներին աշխատավոր մասսաների
անվստահությունը դեպի այդ յերկրները ճնշած պե-

առաջնությունների պրոլետարիատը հաղթահարելու նպատակով՝ անհրաժեշտ է—վաճառել ամեն մի ազգային խմբակցությունը բոլոր և յուրաքանչյուր տեսակի արտոնությունը, ազգությունը լիակատար իրավահավասարություն, ճանաչել գաղութները և անիրավահավասար ազգությունը իրավունքը պետական անջատման նկատմամբ:

3) Նույն նպատակով, վորպես լիակատար միություն անցողական մի ձև՝ կուսակցությունը ձգտում է խորհրդային տիպարով կազմակերպված պետությունների փեւերատիվ միացման:

4) Այն հարցում, թե ֆլեբեր են ազգային անջատման կամքի կրողները՝ Ռ. Կ. Կ. կանգնած է պատմական-դասակարգային տեսակետի վրա, հաշվի առնելով, թե իր դարգացման վրա աստիճանի վրա յե կանգնած տվյալ ազգությունը՝ միջնադարից դեպի բուրժուական դեմոկրատիա, թե՛ բուրժուական դեմոկրատիան դեպի խորհրդային կամ պրոլետարական դեմոկրատիա տանող ճանապարհի վրա:

Համենայն դեպս այն ազգությունը պրոլետարների կողմից, վոր ճնշող ազգություններ են յեղել պետք է առանձին գոյություն և առանձին ուշադրություն գործ դրվի ճնշված և անիրավահավասար ազգությունը աշխատավոր ժողովուրդների հնավանդ ազգային գաղափարների վերաբերմամբ: Միայն այդպիսի քաղաքականությունը է հնարավոր պայմաններ ստեղծել միջազգային պրոլետարիատի իրական, ամուր, հոգաբարձի միություն համար, ինչպես այդ ցույց տվեց մի շարք ազգային խորհրդային հանրապետությունների խորհրդային Ռուսաստանի շուրջը միանալու փորձը:

10) Զինվորական բնագավառում կուսակցության նպատակները սահմանվում են հետևյալ հիմնական առաջադրություններով.

1) Իմպերիալիզմի կազմավորման և աճող քաղաքացիական պատերազմի ժամանակաշրջանում հնարավոր չե վնչ հին բանակը պահպանել, վնչ նորը կազմել, այսպես կոչված, արտադասակարգային կամ համազգային հիմքերի վրա: Կարմիր Բանակը, վորպես պրոլետարական զեկատուության գործիք՝ անհրաժեշտորեն պետք է ունենա բացարձակ դասակարգային բնույթ, այսինքն՝ կազմվի բացառապես պրոլետարիատից և սրան մոտիկ գյուղացիության պրոլետարական շերտերից: Միայն դասակարգերի վաճառքով ընթացքում է, վոր նմանորինակ դասակարգային բանակը համաժողովրդական սոցիալիստական միլիցիա կդառնա.

2) Անհրաժեշտ է բոլոր պրոլետարներին ու կիսապրոլետարներին լայնորեն սովորեցնել զինվորական գործը և համապատասխան առարկաների դասավանդություն մտցնել դպրոցում:

3) Կարմիր Բանակի զինվորական ուսուցման ու դաստիարակության գործը պետք է կատարվի դասակարգային միություն և սոցիալիստական լուսավորություն հիմունքով: Ուստի անհրաժեշտ են բարեհույս և անձնվեր կոմունիստներից քաղաքական կոմիտարներ զինվորական առաջնորդներին կից, և կոմունիստական բժիշկների կազմակերպություն յուրաքանչյուր զորամասում՝ ներքին իգեական կապ և գիտակից

գիսցիպլինա հաստատելու համար:

4) Հին բանակի կազմակերպությունը հակադիր, անհրաժեշտ է՝ ըստ կարելույն կարճ ժամանակամիջոց դուռ կազարմական ուսուցման համար, կազարմաների մերձեցում գինվորական և գինվորա-քաղաքական զբաղ-րոցների տիպարին, ըստ կարելույն սերտ կապ գին-վորական կազմակերպությունների և ֆարրիկաների, գործարանների, արհեստակցական միությունների, աղքատ գյուղացիների կազմակերպությունաց միջև:

5) Մատաղ հեղափոխական բանակի մեջ կարող է անհրաժեշտ կազմակերպչական կապ ու կայունու-թյուն ստեղծվել գիտակից բանվորների ու գյուղա-ցիների միջից յիւժ, առաջին նվազ թեկուզ ստորին, հրամանատարական կազմի միջոցով միայն: Ավելի-ընդունակ ու յուսահույն և սոցիալիզմի գործին նվիր-ված գինվորներին հրամանատարական պաշտոններին համար պատրաստելը, այդ պատճառով՝ բանակի ըս-տեղծման գործում ամենակարևոր խնդիրներից մեկն է:

6) Անհրաժեշտ է ամենալայն կերպով ոգտագոր-ծել նաև վերջին համաշխարհային պատերազմի ոպե-րատիվ և տեխնիկական փորձը: Դրան կից, անհրա-ժեշտ է բանակի կազմակերպություն և նրա ոպերա-տիվ ղեկավարություն համար լայն չափերով գործի-գնել հին բանակի դպրոցն անցած գինվորական մաս-նագետներին: Իր հերթին, այդպիսի գործակցություն անհրաժեշտ պայմանն է բանակի քաղաքական ղեկա-վարություն և հրամանատարական կազմի լիակատար վերահսկողություն կենտրոնացումը բանվոր դասա-կարգի ձեռքում:

7) Հրամանատարական կազմի ընտրականու-

թյան պահանջը, վոր տհաղին սկզբունքային նշա-նակություն ունեն բուրժուական բանակի վերաբեր-մամբ, վորտեղ հրամանատարական կազմն ընտրվում էր և դաստիարակվում վորպես գինվորների և գին-վորների միջոցով՝ աշխատավոր մասսաների դասա-կարգային հպատակեցման ապագարատ, միանգամայն կորցնում է իր սկզբունքային նշանակությունը՝ դա-սակարգային բանվորական կարմիր Բանակի վերա-բերմամբ: Ընտրականություն և նշանակվողություն հնարավոր կոմերիսցիան հեղափոխական դասակար-գային բանակին թեկադրվում է բացառապես գործ-նական նկատառումներով և կախված է զորակազմու-թյան մակերևույթից, գործամասերի կապակցություն առտիճանից, հրամանատարական կադրերի կազմից և այլն:

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

11) Իր ձեռքն առնելով ամբողջ իշխանությունը և առանց միացորդի վերացնելով բուրժուական տիրա-պետություն որգանները՝ նախկին կազմի դատարան-ները՝ պրոլետարական դեմոկրատիան բուրժուական դեմոկրատիայի «գատավորների ընտրականությունը ժողովրդի միջոցով» բանաձևի փոխարեն առաջ է քա-շել «գատավորների ընտրականությունն աշխատավոր-ներից և միայն աշխատավորների միջոցով» դասա-կարգային լողունգը և այն կիրառել դատարանի կազ-մակերպություն մեջ, այդու հավասարեցնելով յերկու սե-ռերի բոլոր իրավունքները, ինչպես դատավորների ընտրություն, նույնպես և դատավորների պարտակա-նություններ կատարելու նկատմամբ:

Պրոլետարիատի և աղքատ գյուղացիության ամենալայն մասսաներին արգարադատության գործին մասնակից անելու համար՝ դատարանի մեջ մտցված է մշտապես փոխարինվող ժամանակավոր դատավորատենակայների մասնակցությունը՝ վերապահելով զբանց ցուցակագրությունը մասսայական բանվորական կազմակերպություններին, արհեստակցական միություններին և այլն:

Նախկին տարբեր կազմի և բազմաթիվ ինստանցիաներ ունեցող դատարանների անվերջ շարանի փոխարեն միասնական ժողովրդական դատարան ստեղծելով՝ խորհրդային իշխանությունը պարզ ձև է տվել դատակազմության՝ նրան բացարձակապես մատչելի դարձնելով բնակչությանը և վերացնելով գործավարության ամեն տեսակի քաշքշուռները:

Վերացնելով տապալված կառավարությունների որենքները՝ խորհրդային իշխանությունը հանձնարարել է խորհուրդների ընտրած դատավորներին իրագործել պրոլետարիատի կամքը, գործադրելով նրա ղեկրեւները, իսկ այդպիսիների բացակայության կամ թերի լինելու դեպքում՝ ղեկավարվել սոցիալիստական իրավահասկացողությամբ:

Պատժի բնագավառում՝ այսպես կազմակերպված դատարաններն արդեն իսկ արմատապես փոխել են պատժի բնույթը՝ լայն չափերով իրագործելով պայմանական դատապարտություն, հասարակական դատապարտությունը կիրառելով վորպես պատժի միջոց, վերածելով բանտարկությունը պարտադիր աշխատանքի՝ ազատության վերապահումով, փոխարինելով բանտերը կրթական հաստատություններով և հնարավորություն

տալով գործադրելու ընկերական դատարաններին պրակտիկան:

Ռ.Կ.Կ., հետամուտ լինելով դատարանի ապագա զարգացմանն այդ իսկ ուղղությամբ, պետք է ձգտի՝ դատավորական պարտականությունների կատարման համար գործի դնել ամբողջ աշխատավոր բնակչությունը գլխովին և պատիժների սխտեմը վերջնապես փոխարինել դատարարակչական բնույթ կրող միջոցների սխտեմով:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՐՈՒՄ

12) Ժողովրդական լուսավորության բնագավառում Ռ.Կ.Կ. նպատակ է դնում իրան վերջացնել 1917 թվի Հոկտեմբերյան հեղափոխության սկսած գործը՝ դպրոցը բուրժուազիայի դասակարգային տիրապետության գործիքից դարձնել հասարակության դասակարգային բաժանումի լիակատար վոչնչացումի գործիք, հասարակության կոմունիստական վերադաստիարակության գործիք:

Պրոլետարիատի դիկտատուրայի շրջանում, այսինքն կոմունիզմի լիակատար իրագործումը հնարավոր դարձնող պայմանների նախապատրաստության շրջանում, դպրոցը վոչ միայն պետք է տարածի կոմունիզմի սկզբունքներն ընդհանրապես, այլ և տարածի պրոլետարիատի իդեալան, կազմակերպչական, կրթական ազդեցությունն աշխատավոր մասսաների կիսապրոլետարական և վոչ-պրոլետարական խավերի վրա՝ նպատակ ունենալով կոմունիզմը վերջնապես հաստատելու ընդունակ սերունդ դաստիարակել: Այդ

ճանապարհի վրա ներկայիս մոտավոր նպատակն է խորհրդային իշխանություն արդեն հաստատած դպրոցական ու լուսավորական գործի հետեյալ հիմքերի առաջիկա զարգացումը:

1) Զրի և պարտադիր, ընդհանուր և պոլիտեխնիկական (տեսականորեն և գործնականորեն արտադրության բոլոր գլխավոր ճյուղերին ծանոթացնող) կրթություն յերկու սեռերի բոլոր յերեխաների համար մինչև 17 տարեկանը:

2) Նախակրթական հիմնարկությանց—մանկանոցների, պարտեզների, ապաստարանների և այլն—ցանցի կազմակերպումն՝ հասարակական դաստիարակության բարելավման և կնոջ ազատագրման նպատակով:

3) Միասնական աշխատանքի դպրոցի լիակատար իրագործումն—յերեխու ունենալով դասավանդությունը մայրենի լեզվով, յերկու սեռերի յերեխաների խառն ուսուցման, անպայման աշխարհիկ, այսինքն վորևէ կրոնական ազդեցությունից ազատ,— ուսուցման և հասարակական-արտադրական աշխատանքի միջև սերտ կապ հաստատող, կոմունիստական հասարակության համար բաղժակողմանի զարգացում ունեցող անդամներ նախապատրաստող դպրոցի սկզբունքները:

4) Բոլոր սովորողներին սննդի, հագուստի, վրանամանների, դասապիտույքների մատակարարում պետություն հաշվով:

5) Կոմունիզմի գաղափարներով ներշնչված լուսավորության աշխատավորների նոր կադրերի նախապատրաստելը:

6) Աշխատավոր բնակչության գործոն մասնակ-

ցություն լուսավորության գործին («Ժողովրդական կրթության խորհուրդներին» կազմակերպությունը, գրապետների մոբիլիզացիա և այլն):

7) Բանվորների և գյուղացիների ինքնակրթության և ինքնազարգացման պետական բաղժակողմանի ոժանդակություն (արտադրողական կրթական հաստատությունց ցանցի կազմակերպություն—գրադարաններ, հասակավորների դպրոց, ժողովրդական տներ և համալսարաններ, դասախոսություններ, կինեմատոգրաֆներ, ստուդիաներ և այլն):

8) Արհեստակցական կրթության գործի ընդլայնում 17 տարեկանից բարձր հասակ ունեցողների համար, ընդհանուր պոլիտեխնիկական գիտելիքներով հետ միասին:

9) Բարձր դպրոցի լսարանների մատչելիության ընդլայնում բոլոր սովորել կամեցողների և առաջին հերթին բանվորների համար. բարձր դպրոցում դասավանդելու ասպարեզ տալ բոլոր նրանց, վորոնք կարող են այնտեղ ուսուցանել. թարմ գիտական ուժերի և կաֆեդրայի միջև յեղած բոլոր և յուրաքանչյուր տեսակի արդեւքների վերացում. նյութական ոգնություն ուսանողներին՝ պրոլետարներին և գյուղացիներին. բարձր դպրոցից ոգտվելու փաստական հնարավորություն տալու նպատակով:

10) Հավասարապես անհրաժեշտ և աշխատավորների համար բանալ և մատչելի զարմնել արվեստի բոլոր զանձերը, վոր ստեղծվել են նրանց աշխատանքի հարստահարման հիմունքով ու մինչ այժմ հարստահարելիքների բացառիկ արամագրության տակ են գտնվել:

11) Կոմունիստական գաղափարների ամենալայն-

պրոպագանդայի կազմակերպութիւնն և այդ նպատակով պետական իշխանութեան ապաւարտութիւնը ու միջոցները ոգտագործում:

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ՀԱՐԱՅԵՐՈՒԹՅԱՆՅ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

1) Կրօնի վերաբերմամբ Ռ. Կ. Կ. չի բավականանում արդեն իսկ որինականացված՝ յեկեղեցին պետութիւնից և դպրոցը յեկեղեցուց բաժանելու սկզբունքով. սկզբունք, վոր բուրժուական դեմոկրատիան մոծում է իր ծրագիրների մեջ, սակայն աշխարհում և վաղ մի տեղ չի գործադրում լիովին, շնորհիվ կապիտալի և կրօնական պրոպագանդայի մեջ յեղած բազմատեսակ փաստական կապերի:

Ռ. Կ. Կ. ղեկավարվում է այն համոզումով, թէ միայն մասսաների բովանդակ հասարակական-տնտեսական գործունեութեան պլանաչափութեան ու գիտակցականութեան իրագործումն է, վոր կարող է լիովին մեղցնել կրօնական նախապաշարունակները: Կուսակցութիւնը ձգտում է լիովին փշրել հարստահարող դասակարգերի և կրօնական պրոպագանդայի կազմակերպութեան միջև յեղած կապը՝ նպաստելով աշխատավոր մասսաների փաստական ազատագրմանը կրօնական նախապաշարունակներից և կազմակերպելով ամենալայն գիտական-լուսավորական և հակակրօնական պրոպագանդա: Ընդ սմին անհրաժեշտ է հոգատարութեամբ խուսափել հավատացյալների զգացումների ամեն տեսակի վիրավորանքից, վորով միայն կրօնական մոլեռանդութիւնն է ամբողջում:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

1) Անշեղ շարունակել և վախճանին հասցնել բուր-

ժուագիւան Եքսպրոպրիացիայի յենթարկելու սկսած և զլխավոր ու հիմնական մասերում արդեն վերջացրած գործը՝ արտադրութեան և շրջանառութեան միջոցների փոխանցումը խորհրդային հանրապետութեան, այսինքն՝ բոլոր աշխատավորների ընդհանուր սեփականութեան:

2) Գլխաւոր և հիմնական, խորհրդային իշխանութեան ամբողջ տնտեսական քաղաքականութիւնը վորոշող նպատակ համարել յերկրի արտադրական ուժերի աճումը բոլոր միջոցներով: Ի նկատի առնելով յերկրի ծանր փուլումը՝ բնակչութեան անհրաժեշտ մթերքների քանակն ըստամենայնի շտապեցնելու գործնական նպատակին պետք է յենթարկված լինեն մնացած խնդիրները: Այդ տեսակետից ստացված գործնական հետեանքներով պետք է չափվի ժողովրդական տնտեսութեան հետ կապված խորհրդային յուրաքանչյուր հիմնարկութեան աշխատանքի արդյունավետութիւնը: Ընդ սմին անհրաժեշտ է առաջին հերթին ուշադրութիւն դարձնել հետեյալի վրա:

3) Ինպերիալիստական տնտեսութեան կազմալուծումը խորհրդային շինարարութեան առաջին շրջանին ժառանգութիւնն է թողել մի տեսակ քառս արտադրութեան կազմակերպութեան և վարչութեան մեջ: Վորպէս հիմնական նպատակներից մեկը՝ ավելի ևս համառորեն առաջ է քաշվում յերկրի ամբողջ տնտեսական գործունեութեան մաքսիմալ միացումը մի համապետական պլանով: արտադրութեան ամենամեծ կենտրոնացումը՝ արտադրութեան առանձին ճյուղերի ու նբանց խմբակցութիւնների միացման, այն լավագույն արտադրական միավորների մեջ կենտրոնացնելու,

այլև տնտեսական նպատակների արագ իրագործման իմաստով. արտադրական ամբողջ ապագարատի լիակատար կարգավորումը, յերկրի բոլոր նյութական միջոցների նպատակահարմար և խնայող ոգտագործումը:

Ընդ սմին անհրաժեշտ և հոգ տանել ուրիշ ժողովուրդների հետ տնտեսական աշխատակցության և քաղաքական կապերի ընդլայնման մասին՝ ձգտելով միաժամանակ միասնական տնտեսական պլան ստեղծել զբանցից այնպիսիների հետ, վրոնք արդեն Սորհրդային կարգեր ունեն:

4) Անհրաժեշտ և լայնորեն ոգտագործել մանր և տնայնագործական արդյունաբերությունը՝ տնայնագործներին պետական պատվերներ տալով, տնայնագործությունը և մանր արդյունաբերությունը մուծել հում պրոդուկտների և վառելանյութի մատակարարման ընդհանուր պլանի մեջ, այլև ֆինանսական ոգտություն մատակարարել զբանց՝ առանձին տնայնագործական արտեղների, արտադրական կոոպերատիվների և մանր ձեռնակությունների ավելի խոշոր արտադրական և արդյունագործական միավորների մեջ միանալու պայմանով. նման միացումների խրախուսումն՝ ընձեռնելով նրանց տնտեսական արտոնություններ, վոր ուրիշ միջոցների հետ միասին նպատակ պիտի ունենան վերացնել տնայնագործների մանր արդյունագործներ դառնալու ձգտումը՝ և գյուրացնել այդ հետամնաց արտադրության փոխանցումն ավելի բարձր խոշոր մեքենաշարժ արդյունաբերության:

5. Համայնացրած արդյունաբերության կազմակերպական ապագարառն առաջին հերթին պետք և հենվի արհեստակցական միությունների վրա: Նրանք

պետք և միշտ ավելի և ավելի ադատագրվեն համաքաղային սահմանավաղությունից ու դառնան խոշոր արտադրական միություններ, վոր ընդգրկում են արտադրության տվյալ ձյուղի աշխատավորների մեծամասնությունը, իսկ հետգհետ և գլխավին բոլորին:

Սորհրդային հանրապետության որենքների և քնդունված պրակտիկայի համաձայն արդեն իսկ՝ մասնակցություն ունենալով արդյունաբերության բոլոր տեղային և կենտրոնական դեկավար որդաններում՝ արհեստակցական միությունները պետք և դան և փաստորեն իրենց ձեռքում կենտրոնացնեն բովանդակ ժողովրդական տնտեսության, վորպես մի տնտեսական ամբողջության, վարչությունը: Այդպիսով՝ ապահովելով կենտրոնական պետական վարչության, ժողովրդական տնտեսության և աշխատավոր լայն մասսաների անքակտելի կապը՝ արհեստակցական միությունները պետք և լայն չափերով մոցենն վերջիններիս տնտեսավարության անմիջական գործի մեջ: Արհեստակցական միությունների մասնակցությունը տնտեսավարության մեջ և միաժամանակ նրանց միջոցով լայն մասսաների գործակցությունը Սորհրդային իշխանության տնտեսական ապագարատի բյուրոկրատացման դեմ պայքարելու գլխավոր միջոցն և հնարավորություն և տալիս իրոք ժողովրդական վերահսկողություն հաստատելու արտադրության արդյունքների վրա:

6. Ժողովրդական տնտեսության պլանաչափ զարգացման նպատակի տեսակետից պետության մեջ յեղած ամբողջ բանվորական ուժի մաքսիմալ ոգտագործումը, նրա ուղիղ բաշխումն ու վերաբաշխումը,

ինչպես տարբեր տերրիտորիալ շրջանների, նույնպես և ժողովրդական տնտեսութեան տարբեր ճյուղերի միջև, պետք է կազմի խորհրդային իշխանութեան տնտեսական քաղաքականութեան մոտավոր նպատակը և կարող է իրագործվել նրա միջոցով միայն սերտ կապ պահպանելով արհեստակցական միություններին հետ: Ամբողջ աշխատունակ ընտելացած գլխավոր մորիլիզացիան խորհրդային իշխանութեան կողմից, արհեստակցական միությունների մասնակցութեամբ, վորոշ հասարակական աշխատանքներ կատարելու համար, պետք է անկասկած ավելի լայն ու սխտեմորին կիրառվի, քան այդ արվել է մինչ այսօր:

7. Աշխատանքի կապիտալիստական կազմակերպութեան քայքայման պայմաններում յերկրի արտադրական ուժերը կարող են վերականգնել ու զարգանալ և արտադրութեան սոցիալիստական յեղանակը կարող է ամրանալ միայն աշխատավորների ընկերային գիսցիպլինի, նրանց մտքսիմալ ինքնագործութեան, պատասխանատվութեան գգացումի և աշխատանքի արդյունավետութեան փոխադարձ ամենախիստ վերահսկողութեան հիմունքների վրա:

Այդ նպատակի իրագործումը համառ սխտեմական աշխատանք է պահանջում մասնաների վերադաստիարակման գործում, վոր դյուրացված է այժմ հենց շնորհիվ նրա, վոր մասնաները գործնապես տեսնում են կապիտալիստի, կալվածատիրոջ և վաճառականի հեռացվել և սևիական գործնական փորձով այն համոզման են գալիս, վոր իրենց բարեկեցութեան մակերեւոյթը բացառապես իրենց սևիական աշխատանքի գիսցիպլինից է կախված:

Նոր սոցիալիստական գիսցիպլինի ստեղծման այս գործի մեջ գլխավոր դերն ընկնում է արհեստակցական միությունների վրա: Վերջիններս, հրաժարվելով հին շարունից, այդ նպատակի իրագործման համար պետք է գործադրեն ու փորձեն տարբեր միջոցներ, ինչպես որինակ՝ ստհմանել հաշվետվութեան և մշակման նորմեր, հատուկ ընկերական բանվորական դաստարանների հանդեպ պատասխանատվութեան կանչել և այլն:

8. Արտադրական ուժերի զարգացման նույն նպատակը պահանջում է տնհապաղ, լայնորեն և բազմակողմանի ոգտագործել գիտութեան և տեխնիկայի կապիտալիզմից մեզ ժառանգություն թողնված մասնագետներին, չնայած նրան, վոր սրանք մեծ մասամբ անխուսափորին տողորված են բուրժուական աշխարհայեցողութեամբ ու սովորություններով: Կուսակցութեանը վերջացած է համարում այս շերտի հետ սուր պայքարի շրջանը, վոր առաջ էր յեկել նրանց կազմակերպած սարսուռի շնորհիվ, այդ սարսուռն ընդհանրապես հաղթահարված է: Կուսակցութեանը սերտ կապ պահպանելով արհեստակցական միություններին հետ, պետք է առաջ տանի իր նախկին գիծը. մի կողմից ամենափոքր քաղաքական գիշումն իսկ չանեղ բուրժուական այդ խավին և անխնայողաբար ճնշել նրա հակահեղափոխական ամեն տեսակի փորձերը, իսկ մյուս կողմից, նույնքան անխնայողաբար կռվել այն արմատական կարծեցյալ, բայց իրոք գռհհիկ տնհապարծութեան դեմ, վոր իբր աշխատավորները կարող են հաղթահարել կապիտալիզմն ու բուրժուական կարգերը՝ առանց բուրժուական մասնագետներից:

սովորելու, առանց նրանց ոգտագործելու, առանց աշխատանքի յերկարատե դպրոց անցնելու նրանց հետ:

Զգուշով ամեն մի աշխատանքի վարձատրության հավասարեցման ու լիակատար կոմմունիզմին՝ Սորհրդային իշխանությունը չի կարող անմիջական նպատակ համարել այդ հավասարեցման իրագործումը ներկա վարկյանին, յերբ միայն կապիտալիզմից կոմմունիզմին անցնելու առաջին քայլերն են արվում: Ուստի և մի վորոշ ժամանակամիջոց պետք է դեռ պահել մասնագետների ավելի բարձր վարձատրությունը, վորպեսզի նրանք աշխատեն վոչ թե ավելի վատ, այլ ավելի լավ, քան առաջ, նույն նպատակով չի կարելի նաև հրաժարվել պրեմիաների սխեմից՝ ամենահաջող և հատկապես կազմակերպչական աշխատանքի համար:

Նմանապես անհրաժեշտ է ստեղծել բուրժուական մասնագետների համար ընկերային ընդհանուր աշխատանքի պայմաններ՝ գիտակից կոմմունիստների դեկալարության տակ գտնվող հասարակ բանվորների հետ ձեռք-ձեռքի տված և զրահնով նպաստել կապիտալիզմի շնորհիվ իրարից բաժանված ֆիզիկական և մտավոր աշխատավորների փոխադարձ հասկացողությանն ու մերձեցմանը:

9. Սորհրդային իշխանությունն արդեն մի շարք միջոցների յե ձեռնարկել, վոր նպատակ ունին գիտության զարգացումն ու նրա մերձեցումն արտադրության պրոցեսին: Ստեղծվել է մի ամբողջ ցանց նոր գիտական-գործնական ինստիտուտների, լաբորատուրիաների, փորձակայանների, նոր տեխնիկական մե-

թոջների, կատարելագործումների և գյուտերի ստուգման փորձնական աշխատանքների, բոլոր գիտական ու միջոցների ցուցակագրության ու կազմակերպության և այլն: Ռ.Կ.Կ. պաշտպանելով բոլոր այդ միջոցները՝ ձգտում է նրանց հետագա զարգացմանը և յերկրի արտադրական ուժերի աճման հետ միասին՝ գիտական աշխատանքի համար ամենանպաստավոր պայմաններ ստեղծելուն:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

10. Սորհրդային իշխանությունը, գլուխ բերելով հողի մասնավոր սեփականության լիակատար վերացումը՝ անցել է արդեն մի շարք միջոցների կենսագործման, վորոնց նպատակը խոշոր սոցիալիստական հողագործության կազմակերպելն է: Այդ միջոցներից ամենակարևորներն են. 1) Սորհրդային տնտեսությունների, այսինքն՝ խոշոր սոցիալիստական տնտեսությունների կազմակերպությունը. 2) Հողի հասարական մշակման համար հասարակությունների, այլև քնկերությունների պաշտպանությունը. 3) Պետական ցանքաի կազմակերպումը բոլոր չցանված հողերում, նաև ել նրանք չպատկանեն. 4) Բոլոր ագրոնոմիկական ուժերի պետական մոբիլիզացիա՝ գյուղատնտեսական կուլտուրայի բարձրացման համար յեռանդուն միջոցների ձեռնարկելու նպատակով. 5) Գյուղատնտեսական կոմմունիստների, վորպես խոշոր հավաքական տնտեսություն վարող հողագործների միանգամայն հոժարակամ միությունների՝ պաշտպանությունը:

Բոլոր այդ միջոցները գյուղատնտեսական աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման բա-

ցարձակ անհրաժեշտ ճանապարհ նկատելով՝ Ռ. Կ. Կ. ձգտում է ըստ կարելույն լիակատար կերպով կենսագործել այդ միջոցները, գործադրել նրանց յերկրի ամենից հետ մնացած շրջաններում և գրիմում և նույն նպատակով առաջիկայում արվելիք քայլերին:

Ռ. Կ. Կ. առանձնապես ձգտում է 1) Գյուղատնտեսական միջոցների վերամշակմամբ զբաղված գյուղատնտեսական կոոպերացիաների պետական պաշտպանություն, 2) Հողի բարելավման սխեման լայն իրագործման, 3) Վարձատու կայանների միջոցով չքավոր և միջին գյուղացիության ինվենտարի լայն ու պլանաչափ մատակարարման:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, Վոր մասնը գյուղացիական տնտեսությունը դեռ յերկար պիտի գոյություն ունենա, Ռ. Կ. Կ. ձգտում է իրագործել մի շարք միջոցներ, Վորոնց նպատակն է բարձրացնել գյուղացիական տնտեսության արտադրողականությունը, Այդ միջոցներն են՝ 1) Գյուղացիական հողագործման կարգավորելը (հողաձգվածություն և այլն վերացումը), 2) գյուղացիներին ազնվացրած հացատիկներ և հողի բարելավման միջոցներ մատակարարելը, 3) գյուղացիական անասունների տեսակի ազնվացումը, 4) ագրոնոմիական գիտելիքներ տարածելը, 5) գյուղացիներին ագրոնոմիական ոգնություն հասցնելը, 6) գյուղացիների տնտեսական ինվենտարի նորոգումն խորհրդային արհեստանոցներում, 7) վարձատու կենտրոնների, փորձակայանների, ցուցադասարանների կազմակերպումն, 8) գյուղացիական հողերի մեկտրամիկացում:

11. Ի նկատի առնելով, Վոր քաղաքի և գյուղի

հակադրությունը գյուղի տնտեսական և կուլտուրական հետաքննություն խոր հիմքերից մեկն է, իսկ դա ներկայումս գյուղություն ունեցող սուր ճգնաժամին, թե քաղաքը և թե գյուղն այլասեռման և կործանման անմիջական վտանգի առաջ և դնում՝ Ռ. Կ. Կ. այդ հակադրության վոչնչացման մեջ է տեսնում կոմունիստական շինարարության հիմնական նպատակներից մինը և ընդհանուր միջոցներին կից, անհրաժեշտ է գտնում՝ արդյունաբերական բանվորներին լայնորեն և պլանաչափ քաշել դեպի հողագործություն կոմունիստական շինարարությունը, նույն նպատակներով խորհրդային իշխանություն արդեն հիմնած համապետական «Բանվորական Աջակից Կոմիտեյի» գործունեությունը զարգացումը և այլն:

12. Գյուղում վարելիք իր ամբողջ աշխատանքի մեջ Ռ. Կ. Կ. առաջվա պես հենվում է նրա պրոլետարական և կիսապրոլետարական շերտերի վրա, կազմակերպում է զրանց նախ և առաջ, Վորպես ուրույն ույժ՝ ստեղծելով գյուղում կուսակցական բջիջներ աղքատ գյուղացիների կազմակերպություններ, գյուղի պրոլետարներն ու կիսապրոլետարներն առանձին տիպարի արհեստակցական միություններ և այլն՝ բոլոր միջոցներով մերձեցնելով նրանց քաղաքային պրոլետարիատին և պոկելով նրանց գյուղական բուրժուազիայի և մասնը սեփականատիրական ինտերեսների ազդեցությունից:

Կուլակներին, գյուղական բուրժուազիայի վերաբերմամբ՝ Ռուս. Կոմ. Կ. քաղաքականությունն է ձևական պայքար մղել նրանց հարստահարչական

ձգտումները դեռ, ճնշել խորհրդային քաղաքականությանը նրանց ցույց տված գիմադրությունը:

Ռուս. Կոմմուն. Կուսակ. քաղաքականությունը ձգտում է աստիճանաբար և պլանաչափ սոցիալիստական շինարարության մեջ մտցնել միջին գյուղացիությունը: Կուսակցությունը իրեն նպատակ է դնում անջատել նրան կուլակներից, քաշել բանվոր դասակարգի կողմը՝ ցույց տալով ուշագիշտ վերաբերմունք դեպի նրա կարիքները, պայքարելով նրա հետամնացության դեմ վոչ թե ճնշել միջոցներով, այլ իդեական ներգործությամբ, ձգտելով ամեն պարագաներում, վորտեղ նրա կենսական շահերն են շոշափվում, գործնական համաձայնություն գտնել նրա հետ, գիշտանք անելով նրան սոցիալիստական վերանորոգման ցիկլանակների վորոշման մեջ:

ԲԱՇԽՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Բաշխման բնագավառում ներկայումս խորհրդային իշխանության նպատակն է՝ անշեղ կերպով շարունակել առևտրի փոխարինումը մթերքների պլանաչափ, համապետական մասշտաբով կազմակերպված բաշխումով: Նպատակ է դրվում ամբողջ բնակչությանը ընդգրկել սպառողական կոմունաների ընդհանուր ցանցով, վոր ամենամեծ արագությունը, պլանաչափություն, տնտեսայնությունը և աշխատանքի նվազագույն վատնումով պետք է կարողանան բաշխել բոլոր անհրաժեշտ մթերքները՝ խառնել կենտրոնացնելով բաշխման ամբողջ ապարատը:

Սպառողական կոմունաների և նրանց միացման հիմքում պետք է զբաղված լինի գոյություն ունեցող

համաքաղաքացիական և բանվորական կոոպերացիան, վոր սպառողների մեծագույն կազմակերպությունն է և կապիտալիզմի պատմության ամենից շատ նախապատրաստած բաշխման մասնաշաղկապ ապարատը:

Սկզբունքորեն միակ ուղիղը համարելով կոոպերատիվ ապարատի հետագա կոմունիստական զարգացումն այս ուղղությամբ և վոչ թե նրա մի կողմ նետելը՝ Ռ. Կ. Կ. սխտեմորեն պետք է շարունակել քաղաքականությունը. նա պետք է պարտավորեցնի կուսակցության բոլոր անդամներին աշխատել կոոպերատիվներում՝ կոմունիզմի վորդով, պետք է ուղղություն տա սրանց, այլև արհեստակցական միություններին ոգնությունը զարգացնի աշխատավոր բնակչությանը ինքնագործունեությունը, ջանք թափի, վորպեսզի ամբողջ բնակչությունը շրջապատվի կոոպերատիվներին ցանցով և վորպեսզի այդ կոոպերատիվները ձուլվեն մի ընդհանուր վորտից մինչև գլուխ ամբողջ խորհրդային հանրապետություն ընդգրկող, կոոպերատիվի մեջ. վերջապես, վոր ամենագլխավորն է, նա պետք է աշխատի ապահովել պրոլետարիատի ազդեցության գերակշռումն աշխատավորների մնացած շերտերի հանդեպ և գործնական ճանապարհով վորձել ամենուրեք տարրեր միջոցներ, վոր հեշտացնում են և իրագործում հին կապիտալիստական տիպարի մանր բուրժուական կոոպերատիվների փոխանցումը պրոլետարիատի և կրճատվող տարիատի դեկավարության ներքո գտնվող սպառողական կոմունաների:

ՓՈՂԱՅԻՆ ՅԵՎ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Խուսափելով Պարիզի կոմունայի գործած սխա-

սից՝ Խորհրդային իշխանութիւնը Ռուսաստանում մի-
անգամից գրաւեց բանկերը, ապա անցավ մանր ա-
ռւտրական բանկերի ազգայնացման, ձեռնարկեց ազ-
գայնացրած բանկերի, խնայողական արկղների և
գանձարկղների միացմանը պետական բանկի հետ:
այդպիսով նա ստեղծեց Խորհրդային հանրապետու-
թյան միասնական ժողովրդական բանկի կմալքը և
քանի՛ք Ֆինանսական կապիտալի տիրապետութեան
տնտեսական կենտրոնից ու հարստահարողների քա-
ղաքական տիրապետութեան գործիքից բանվորական
իշխանութեան գործիք ու տնտեսական հեղաշրջման
յօժակ դարձրեց: Նպատակ դնելով Խորհրդային իշխա-
նութեան սկսած գործի հետեւողական ավարտումն ա-
ռաջիկայում՝ Ռ.Կ.Կ. առաջին հերթին առաջ և քաշում
հետևյալ սկզբունքները.

1) Ամբողջ բանկային գործի մոնոպոլիզացիան
Խորհրդային պետութեան ձեռքում:

2) Բանկային ոպերացիաների արմատական փո-
փոխումն ու պարզեցումը՝ բանկային ապաւարտող
Խորհրդային հանրապետութեան միակերպ հաշվառու-
թեան և ընդհանուր հաշվապահութեան ապաւարտ
դարձնելով: Պլանաչափ հասարակւան տնտեսութեան
կազմակերպման ընթացքում դա կվոչնչացնի բանկը՝
վերածելով այն կոմմունիստական հասարակութեան
կենտրոնական տոմարակալութեան:

3) Կապիտալիզմից կոմմունիզմի փոխանցման
առաջին շրջանում, ջանի դեռ լիովին չի կազմակերպ-
ված կոմմունիստական արտադրութիւնը և մթերքնե-
րի բաշխումը, փողի վոչնչացումը հնարավոր չէ: Այդ
պայմաններում բնակչութեան բուրժուական տարրերը

շարունակում են ոգտագործել մասնավոր սեփակա-
նութիւն կազմող դրամանիշները՝ սպեկուլյացիայի,
վաճառաշահութեան և աշխատավորներին կողոպտելու
նպատակներով: Հենվելով բանկերի ազգայնացման
վրա Ռ.Կ.Կ. ձգտում է կիրառել մի շարք միջոցներ,
վոր ընդլայնում են անփող հաշվեհարդարն ու նախա-
պատրաստում փողերի վոչնչացումը—փողերի պարտա-
դիր գանձումը ժողովրդական բանկում, բյուջետա-
յին գրքույկների մոծումը, փողերի փոխարինումը
չեկերով, մթերքներ ստանալու իրավունք տվող կար-
ձտաւ տոմսեր և այլն:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Կապիտալիստներից խլած արտադրական մի-
ջոցների ձեռնարկած համայնացման ժամանակաշրջա-
նում պետական իշխանութիւնը զաղարում է արտա-
դրական պրոցեսին գերադաս մակաբույծ ապաւարտ
լինել. նա սկսում է դառնալ մի կազմակերպութիւն,
վոր անմիջապես իրագործում է յերկրի տնտեսութեան
դեկավարութիւնը և այդ չափով էլ պետական բյու-
ջեն դառնում է ժողովրդական բովանդակ տնտեսու-
թեան բյուջե:

Այս պայմաններում յեկամուտների և ծախսերի
հաշվեկշիռն իրագործելի յի միայն պետական արտա-
դրութեան ու պրոդուկտների բաշխման ուղիղ կազ-
մակերպութեան պայմանով: Սա՛ւայն ինչ վերաբե-
րում է անմիջական պետական ծախքերը ծածկելուն՝
փոխանցման շրջանում Ռ.Կ.Կ. պետք է պաշտպանի
սոցիալիստական հեղափոխութեան առաջին շրջանում
կապիտալիստների վրա դրած պատմականորեն ան-

հրաժեշտ և որինավոր կոնտրիբուցիաների սխառեմի փոխարինումը պրոգրեսիվ յեկամտային և դույզային հարկով: Իսկ վորիաչ այդ հարկը վերանում և ինքն իրեն, շնորհիվ ունեւոր դասակարգերի նկատմամբ լայնորեն գործադրված եքսպրոպրիացիայի: պետական ծախքերը պետք և ծածկել այլևայլ պետական մենաշնորհներից ստացած յեկամուտների մի մասը պետական յեկամուտ գարձնելու միջոցով:

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ՀԱՐՑԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Ձգտելով լուծել պատերազմի ընթացքում առանձնապես սրված բնակարանային հարցը՝ Խորհրդային իշխանությունը լիովին խլել և կապիտալիստական տնտեսերին պատկանող բոլոր տները և հանձնել այն քաղաքային խորհուրդներին, քաղաքի ծայրամասերից բանվորներին մասսայաբար բուրժուական տներն և տեղավորել, այդ տներից լավագույնները տվել և բանվորական կազմակերպություններին՝ պետության վրա առնելով այդ շինությունների պահպանությունը, ձեռնարկել և բանվորական ընտանիքներին կահավորություն մատակարարելուն և այլն:

Ընթանալով վերահիշյալ ուղիով և բնավ չհոշափելով վոչ-կապիտալիստ տնտեսների շահերը՝ Ռ. Կ. Կ. նպատակն և բոլոր ուժերով ձգտել աշխատավոր մասսաների բնակարանային պայմանների բարելավման: Ին քաղաքամասերի բնակչության կուտակումի ու հակառուդյապահական պայմանների վերացման: անպետք բնակարանների վոչնչացման, հների վերաշինության, բանվորական մասսաների նոր կենսապայմաններին համապատասխան նորերի շինության, աշխատվորների նպատակահարմար տեղավորման:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՅԵՒ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Պրոլետարիատի դիկտատուրայի հաստատումով առաջին անգամն է, վոր հնարավորություն և ստեղծվում լիովին իրագործելու սոցիալիստական կուտակցությունների ծրագրի մինիմումն աշխատանքի պաշտպանության բնագավառում:

Խորհրդային իշխանությունն որենպրակա՛ն յեղանակով անց և կացրել և «Աշխատանքի Իրավանց Կողեքսում» հաստատել՝ բոլոր աշխատավորների համար ութ ժամյա բանվորական որ վորպես մաքսիմալ աշխատաժամ. ընդամին՝ արտադրության առանձնապես վնասակար ճյուղերում 18 տարեկան հասակին չհասած անձանց, այլև հողի տակ գրավված լեռնարդյունաբերական բանվորների բանվորական որը 6 ժամից չպետք և անցնի. բոլոր աշխատավորների համար շաբաթական 42 ժամվա անընդհատ հանգիստ. արտաժամյա աշխատանքի արգելք՝ վորպես բնահանուր կանոն. ժանուկների և մինչ 16 տարեկան դեռահասների աշխատանքից սկսվելու արգելք. գիշերային աշխատանքի և արտադրության առանձնապես վնասակար ճյուղերում աշխատելու, այլև արտաժամյա աշխատանքի արգելք՝ կանանց սեռին պատկանող բոլոր անձանց և 18 տարեկանը չհասած արական սեռի անձանց համար. կանանց հանգիստ 8 շաբաթ ծննդաբերությունից առաջ և 8 շաբաթ ծննդաբերությունից հետո աշխատավարձի անընդհատ և լիակատար վերապահումով և բժշկական ու դեղային ձրի ողնություն, այլև յուրաքանչյուր յերեք ժամից հետո:

բանվորուհիներին կես ժամից վոչ պակաս միջոց մասնականը կերակրելու համար ու լրացուցիչ նպաստ կերակրող մայրերին. արհեստակցական միություններին խորհրդակցություններից ընտրված աշխատանքի ինսպեկցիա և սանիտարական ինսպեկցիա:

Խորհրդային իշխանությունն որենսդրական յեղանակով անց է կացրել ուրիշի աշխատանքը չհասագործող բոլոր աշխատավորների լիակատար սոցիալական ապահովագրություն աշխատունակության կորուստից, և աշխարհումս առաջին անգամ՝ անգործություն ապահովագրությունն է հաշիվ աշխատանք վարձողների և պետություն, ապահովագրվածների լիակատար ինքնավարությունը և արհեստակցական միությունների լայն մասնակցությունը:

Ավիլի քան այդ՝ Խորհրդային իշխանությունը վորոշ տեսակետից ծրագրի-միմիությունից դենն է անցել և նույն «Աշխատանքի Իրավանց Կողբսում» սահմանել՝ բանվորական կազմակերպությունների մասնակցություն վարձի և արձակման հարցեր լուծելու մեջ. մի տարուց վոչ պակաս անգագար աշխատած բոլոր աշխատավորներին միամսյա արձակուրդ՝ ոռճիկի վերապահումով. աշխատավարձի պետական կանոնավորում՝ արհեստակցական միությունների մշակած տարիքների հիմքով. վորոշ որդաններ, խորհուրդների և արհեստակցական միություններին կից, բաշխման և հաշվառություն բաժանմունքներ, վոր պարտավոր են գործ հայթայթել անգործներին:

Սակայն պատերազմի առաջացրած ծայրահեղ ավերածությունները և համաշխարհային իմպերիալիզմի գրոհը հարկադրել են Խորհրդային իշխանությունը

հետևյալ շեղումներն անել. թույլ տալ արտաժամյա աշխատանք կիրառել բացառիկ պայմաններում, սահմանափակելով այն տարեկան 50 օրով. թույլատրել 14-ից մինչև 16 տարեկան ղեկահասանների աշխատանք, սահմանափակելով նրանց աշխատանքի օրը 4 ժամով. միամսյա արձակուրդի փոխարեն տալ առայժմ յերկշաբաթյա արձակուրդ. յերկարացնել ղիշերային աշխատանքների տևողականությունը մինչ 7 ժամ:

Ռ. Կ. Կ. պետք է լայն պրոպագանդա վարի աշխատանքի պաշտպանությունն ընդգրկում է ձեռնարկած բոլոր միջոցների յեռանդուն գործադրությունն ընդգրկում աշխատավորների գործոն մասնակցությունը յերևան բերելու համար. այդ նպատակով անհրաժեշտ է՝

1) Ուժեղացնել աշխատանքի ինսպեկցիայի կազմակերպություն և ընդարձակման գործը՝ բանվորներին միջից գործոն աշխատակիցների ընտրություն և նախապատրաստություն միջոցով, ուժեղացնել աշխատանքի ինսպեկցիան մանր և անային արդյունաբերություն վրա տարածելու գործը:

2) Տարածել աշխատանքի պաշտպանությունն աշխատանքի բոլոր տեսակների վրա (կառուցող բանվորների, ցամաքային և ջրային տրանսպորտի, սպասավորների և գյուղատնտեսական բանվորների):

3) Վերջնապես գործից հանել փոքրահասակներին և անց կացնել ղեկահասանների բանվորական օրվա հերթական կրճատումը:

Բացի այդ, Ռ. Կ. Կ. պետք է նպատակ դնի իրան սահմանել՝

1) Առաջիկայում, աշխատանքի արտագրողական

հուլիսյան ընդհանուր բարձրացումով 6 ժամյա մաք-
սիմալ բանվորական ուր, առանց աշխատավարձի
նվազեցման, պարտավորեցնելով աշխատավորներին
գրանից դատ՝ առանց առանձին վարձատվության հատ-
կացնել յերկու ժամ արհեստի և արտադրության տե-
սությանը, պետական վարչության տեխնիկայի գործ-
նական ուսուցմանը և զինվորական արվեստին:

2) Աշխատանքի արտադրողականությունը բարձ-
րացնելու համար՝ վարձատրության խրախուսիչ սիս-
տեմի մուծումն:

Սոցիալական ապահովության բնագավառում իսկ
Ռ. Կ. Կ. ձգտում և լայն պետական ոգնություն կազ-
մակերպել վոչ միայն պատերազմի և տարրերային
դժբախտությունների զոհերի, այլ և հասարակա-
կան անտրամալ հարաբերությունների զոհերի
համար. վճռական պայքար և մղում ամեն ահսակի
մակարձումության և ձրխակերության դեմ և նպատակ
և դնում գեպի աշխատավորական կյանքը վերագործ-
նել յուրաքանչյուրին, վոր զուրս և ընկել աշխատան-
քի հունից:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ
ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

Ժողովրդական առողջապահության բնագավա-
ռում Ռ. Կ. Կ. իր գործունեությունը հիմք և ընդու-
նում ամենից առաջ առողջարար և սանիտարական
մի շարք միջոցների գործադրությունը, վոր նպատակ
ունի կանխել հիվանդությունների զարգացումը: Պրո-
լետարիատի գիկտատուրան արգեն հնարավորություն
և ավել կենսագործելու մի շարք առողջարար և բժշկա-

կան միջոցներ, վոր անխրագործելի յեն բուրժուական
հասարակության շրջանակներում՝ դեղագործության,
խոշոր մասնատիրական բուժարանների, կուրորտների
ազգայնացում, բժշկական աշխատավորների պարտա-
դիր աշխատանք և այլն:

Սրան համապատասխան՝ Ռ. Կ. Կ. իրան մտա-
վոր նպատակ և դնում՝

1) Վճռականորեն գործադրել հոգուտ աշխատա-
վորների մի շարք սանիտարական միջոցներ, ինչ-
պես՝

ա) Բնակված վայրերի առողջացումը (խնամք
գետնի, ջրի և ուղի մոտին):

բ) Հասարակական սննդի կազմավերպումն գի-
տական հիմքերով:

գ) Վարակիչ հիվանդությունների զարգացումն
ու տարածումը կանխող միջոցների կազմակերպումն:

դ) Սանիտարական որհնադրություն:

2) Պայքար սոցիալական հիվանդությունների
(տուբերկուլյոզի, վեներական ախտերի, արբեցողու-
թյան և այլն) դեմ:

3) Հանրամատչելի, ձրի և վորակյալ բուժական
ու դեղային ոգնություն ապահովումն:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0184109

